

Manuál pro rozhovor o budoucnosti sboru

Úvod – návod:

Hlavním záměrem předkládaného manuálu je podnícení a usnadnění rozhovoru o budoucnosti sboru. Na nabídnuté otázky nechť si odpovídá samo staršovstvo či širší sborové plénum. Otázky nejsou určeny k zjišťování či dotazování nadřízených orgánů. Je plně v kompetenci staršovstva, koho všeho přizve k rozhovoru a jakým způsobem si rozhovor rozfází. Seniorátní výbory mají za úkol koordinovat práci na budoucí strategii sboru, popř. na požádání pomoci i vedení rozhovoru uvnitř sboru.

Otázky jsou rozděleny do několika tematických oddílů a jsou sestaveny tak, aby kombinací obecnějších a konkrétních otázek umožnily lepší koncentraci při přemýšlení o jednotlivých oblastech života sboru. Některé otázky se ve Vašem staršovstvu mohou zdát samozřejmé či banální, ale jsou uváděny záměrně kvůli komplexnímu uchopení sborového života v různorodosti uvnitř naší církve. Oddíly jsou následující:

A) Charakteristika našeho sboru

B) Proč je tu náš sbor: svědectví

C) Proč je tu náš sbor: bohoslužby a katecheze

D) Proč je tu náš sbor: služba potřebným

E) Proč je tu náš sbor: společenství křesťanů

F) Proč je tu náš sbor: součást ekumenického společenství

G) Proč je tu náš sbor: odpovědné spravování svěřených prostředků

H) Plán našeho sboru

Soubor otázek si nedělá nárok na úplnost či uzavřenost. Jedná se o nabídku, která má šanci zjednodušit a urychlit společné hledání odpovědí na některé složité otázky týkající se budoucnosti sboru. Výsledkem rozhovoru by mělo být vyjasnění, kam chcete, aby Váš sbor směřoval v následujícím období, a co pro to uděláte.

Rozhovor pomocí tohoto manuálu nutně předpokládá přípravu těch, kdo rozhovor povedou – moderátora i jednotlivých účastníků. Práce s manuálem není časově zvládnutelná během jedné či dvou schůzí staršovstva. Doporučujeme si jednotlivé oddíly rozplánovat na více setkání.

Oddílu A doporučujeme věnovat dostatek času a zabývat se jím na začátku, odděleně od diskusí nad otázkami v ostatních oddílech. Zapojte do rozhovoru na oddílem A skutečně celé staršovstvo, příp. i další členy sboru. Máte-li ve sboru či ve svém okolí někoho, kdo má zkušenost s vedením diskuse či ovládá některé techniky usnadňující skupinový rozhovor, můžete ho požádat o spolupráci právě v oddíle A.

K oddílu A se pak můžete vrátit na konci rozhovoru s odstupem několika měsíců. Poslední oddíl H, který staví staršovstvo sboru před "volbu" určitého typu sborového uspořádání do budoucna, by měl určitým způsobem odpovídat charakteristice sboru v oddíle A.

Ať už zvolíte jakoukoliv formu diskuse nad charakteristikou Vašeho sboru, nikdy jí nenechávejte pouze na kazateli či kurátorovi. Výsledkem by i při té nejlepší vůli jen těžko byla realistická analýza stavu sboru, o niž jde. K ní nezbytně potřebujete více různorodých hlasů.

Můžete si rozdělit jednotlivé oddíly B - G dle oblastí Vašeho sborového života do užších pracovních skupinek, které připraví nabídku odpovědí pro širší plénum.

Přiměřené závažnosti věci je zorganizovat výjezdní zasedání staršovstva či jinou obdobnou formu delšího a soustředěnějšího jednání staršovstva. Tento typ setkání staršovstva některé sbory pravidelně využívají a mají s ním dobrou zkušenost. Předem si stanovte formu záznamu rozhovoru a jeho dílčích výsledků (využijte v dnešní době již standardní pomůcky jako flipchart, barevné lístky, popisovače, dataprojektor atd.).

Žádáme staršovstva, aby si jako jeden z cílů práce s tímto manuálem vytyčila písemnou charakteristiku svého sboru. Ta by měla obsahovat profil sboru v jednotlivých oblastech a plán sboru na nejbližší období. Nejsou požadovány konkrétní odpovědi na všechny otázky v manuálu. Prosíme však, aby staršovstvo na konci svého podrobného rozhovoru o situaci a plánech sboru napsalo stručnou (zhuštěnou) charakteristiku k jednotlivým oblastem v manuálu označeným A - G.

Pouze v oddíle H "Plán našeho sboru" odpovězte konkrétně na jednotlivé otázky a zvolte model budoucího sborového uspořádání (M1 - M11). Některá nabízená sborová uspořádání uvažují za hranice stávajících církevních řádů a předpokládají jejich změnu.

Stručnou charakteristiku sboru členěnou podle oddílů A - G a Vaší volbu konkrétního modelu sboru zašlete ve stanoveném termínu svému seniorátnímu výboru.

(Poznámka: Slovem "kazatel" se v textu rozumí kazatel nebo kazatelka, tj. farář nebo farářka nebo jáhen nebo jáhenka.)

A) Charakteristika našeho sboru

1. Co se nám daří? – Vyjmenujme pět nejdůležitějších důvodů, proč chodíme právě do našeho sboru.
2. Co z toho a jakým způsobem můžeme rozvíjet do budoucna?
3. Jaké jsou naše výhody (specifika, osobitost našeho sboru)?
4. Jaké jsou naše slabiny (co se nám dlouhodobě nedaří)?
5. Které slabiny dokážeme odstranit? Co uděláme, abychom je odstranili?
6. Má náš sbor nějaké možnosti, které ještě nevyužil?
7. Čelíme nějakým negativním trendům ve svém prostředí, jejichž vliv bude zřejmě sílit?
8. Jaká je nálada ve staršovstvu? Máme vůli dělat nové věci, motivovat lidi ve sboru? Chceme být ostatním příkladem v odhodlání a obětavosti?
9. Jaký je věkový průměr členů staršovstva?

B) Proč je tu náš sbor: svědectví

1. Svědectví evangelia je určeno všem. Liší se v něčem svědectví laiků a svědectví kazatele?
2. I náš sbor má misijní úkol. Jak mu rozumíme? Jak jej naplňujeme? Máme zde nějaké další příležitosti?
3. Kolik nových lidí přibýlo v posledních pěti letech do našeho sboru? Kdo to byl? Jak se k nám dostali?
4. Odešli v posledním období z našeho sboru někteří lidé? Kam a proč?
5. Jaké způsoby oslovení lidí mimo sbor (našich přátel, lidí z okolí) se nám osvědčily? Jaké aktivity posilují otevřenost našeho sboru?
6. Kolik dospělých lidí bylo pokřtěno za posledních 5 let?

C) Proč je tu náš sbor: bohoslužby a katecheze

1. Jak často slavíme bohoslužby bez kazatele (čtené bohoslužby nebo vedené ordinovaným presbyterem)? V čem je to jiné, než když káže náš kazatel?
2. Na kolika místech se v neděli scházíme k bohoslužbám? Mohli bychom se scházet všichni společně na jednom místě? Pokud ne, proč? Pokud ano, co bychom pro to museli udělat? Jaké to má opodstatnění právě u nás?
3. Dovážíme členy našeho sboru na bohoslužby, biblické hodiny? Kolik takovýchto dobrovolných řidičů máme? Nabízíme dovoz všem, kteří to potřebují?

4. Kolik lidí se v našem sboru podílí na přípravě a průběhu bohoslužeb nebo jiných shromáždění sboru? (Zamysleme se nad tím, kdo všechno se nějakým způsobem podílí. Je zde prostor ještě pro nějaký další úkol?)
5. Kolik nás bylo na bohoslužbách 20. května a 4. listopadu 2012 a kolik činila sbírka? (Datum zvoleno namátkově, neprázdninová nesváteční neděle.)
6. Které věkové skupiny se v našem sboru scházejí? Které se nescházejí?
7. Pokoušeli jsme se upravit sborový program tak, aby víc vyhovoval potřebám členů a zvýšila se jeho návštěvnost? (Jaký nástroj jsme zvolili, jaký byl výsledek? Jaké nové aktivity se nám v posledním období osvědčily?)
8. Jaké aktivity sboru jsou plně či z velké části závislé na práci kazatele?
9. Jaké aktivity sboru jsou plně či z větší části v kompetenci ostatních členů sboru?

D) Proč je tu náš sbor: služba potřebným

1. Je součástí svědectví našeho sboru to, že pomáháme potřebným? Jak se to projevuje v praxi?
2. Jak daleko od našeho sboru je nejbližší středisko Diakonie ČCE? Spolupracujeme s ním? Co bychom mohli společně dělat?
3. Spolupracujeme v našem okolí (v obci, městě, městské části, regionu) s nějakým necírkevním sociálním zařízením, občanským sdružením, apod.?
4. Jakou část rozpočtu našeho sboru věnujeme na dobročinné účely a pomoc potřebným?
5. Kolik procent církevní restituce by měla užít ČCE na diakonické a rozvojové projekty? Jsme ochotni zvýšit odpovídajícím způsobem odvod do Personálního fondu, aby to bylo možné?

E) Proč je tu náš sbor: společenství křesťanů

1. Co pro nás znamenají vztahy mezi lidmi ve sboru? Kdy a při jakých příležitostech společně trávíme čas?
2. Jsme si vzájemně oporou? Jak se to projevuje?
3. Cítí se hosté mezi námi dobře? Jsou vítáni?
4. Kolik členů sboru (kromě kazatele) navštěvuje nemocné?
5. Kolik členů sboru (kromě kazatele) pracuje s dětmi či mládeží?
6. Jaké je věkové rozvržení účastníků sborového programu? Kolik je takových lidí ve věku: 0-15; 16-30; 30-60; nad 60? Co to znamená pro budoucnost našeho společenství?
7. Jak sborovým programem vycházíme vstříc jednotlivým skupinám v našem sboru?

F) Proč je tu náš sbor: součást ekumenického společenství

1. Které křesťanské církve působí v naší blízkosti? Které z nich jsou nám blízké svým vyznáním? Jsou nám některé z nich blízké i lidsky? Setkáváme se přátelsky?
2. Konáme společná ekumenická shromáždění? Co pro nás znamenají? Je to jen povinnost nebo skutečné obohacení a vzájemná podpora?
3. Spolupracujeme ekumenicky? V jakých oblastech vidíme perspektivu ekumenické spolupráce (diakonická oblast, práce s dětmi, jiná společná setkávání)?

G) Proč je tu náš sbor: odpovědné spravování svěřených prostředků

1. Má být církev schopna zaplatit svůj bohoslužebný život svými vlastními prostředky? Proč? Co to znamená pro náš sbor?
2. Víme, že každé kazatelské místo je dotováno cca 300 tisíci Kč ročně?
3. Kolik členů našeho staršovstva platí salár 5% a více ze svého čistého příjmu?
4. Diskutovali jsme o počtu a rozložení salárníků v našem sboru (nad dotazníkem z podzimu 2012)?
5. Zjišťovali jsme, proč někteří členové sboru neplatí pravidelně salár (nebo platí salár do max. výše 500 Kč ročně)? Kolik z nich jsme oslovili v uplynulých 2 letech?
6. Jak uvažujeme o mimořádných či dobrovolných sbírkách? Jakou částku jsme schopni vybrat mezi sebou na mimořádně vyhlášenou sbírku s konkrétním účelem? (Např. na letošní sbírku Diakonie ČCE na vdovy v Etiopii nebo jinou podobnou sbírku.)
7. Dáváme přednost tomu platit vyšší salár a některé práce si najímat, nebo je raději sboru poskytujeme svépomocí? (např. drobné či středně náročné řemeslnické práce, udržování budov, administrativa, vedení účetnictví ad.)

H) Plán našeho sboru

1. Jakému níže jmenovanému "sborovému uspořádání" (model 1 - 11) bychom se chtěli v příštích 10 letech blížit?

M1: Samostatný sbor s kazatelem (/ kazateli) povoláním na plný úvazek

M2: Samostatný sbor s vyšším počtem kazatelů proti stávajícímu stavu z důvodu rozšíření činnosti

M3: Samostatný sbor s kazatelem povoláním na částečný úvazek – část sborového programu bude plně v kompetenci presbyterů

M4: Samostatný sbor s kazatelem povoláním na částečný úvazek – omezený sborový program, udržovací strategie

M5: Samostatný sbor bez stálého kazatele - sbor trvale administrován, sborový program je plně v kompetenci presbyterů, kazatel je zván na některé bohoslužby, služebnosti či občasně akce

M6: Sousedství / personální unie – užší spolupráce staršovstev dvou a více sborů v geografické blízkosti, kazatel je povolán k práci v sousboří na základě podílů dohodnutých mezi jednotlivými staršovstvy

M7: Sbor ve správě seniorátního výboru – práci neřídí staršovstvo, ale organizuje jí seniorátní výbor, např. pomocí správní komise

M8: Sbor ve správě presbytera / ordinovaného presbytera

M9: Sbor se připojí k sousednímu sboru – sbor přeměněn na kazatelskou stanici

M10: Sbor bude spolupracovat se sborem jiné církve

M11: Sbor zanikne

2. Co uděláme sami pro vybranou variantu letos, co příští rok, co v následujících letech?
3. V čem očekáváme pomoc seniorátního výboru a ústředí církve?